

Bezwyznaniowość

Autor tekstu: **H. Halpern i A. Żbikowski**

Bezwyznaniowość jest formalną nieprzynależnością do żadnego wyznania. Każdy świadomy wolnomyśliciel, nieuznający żadnych dogmatów religijnych, przez zdeklarowanie swej bezwyznaniowości zrywa z organizacją wyznaniową, w której nominalnie tkwił przez dokonanie nad nim, niezależnie od jego woli, niegdyś, pewnego rytuału wyznaniowego, jak np. chrztu, obrzezania itp.

Olbrzymia większość prawodawstw państw współczesnych, gwarantując obywatelom całkowitą wolność sumienia i wyznania, przez to samo uznaje bezwyznaniowość, jako jeden z rodzajów ustosunkowania się do istniejących wyznań. [1]

Prawne uznanie bezwyznaniowości na terenie byłych zaborów austriackiego i pruskiego istniało na długo przed wojną na zasadzie odnośnych ustaw konstytucyjnych. państw zaborczych [2].

Na terenie byłego zaboru rosyjskiego bezwyznaniowość przed wojną nie była znana, z chwilą jednak uchwalenia Konstytucji z dnia 17.3.1921 r., gwarantującej w art. 111 i 112 całkowitą wolność sumienia i wyznania oraz nieprzymuszanie nikogo do udziału w czynnościach i obrzędach religijnych — stało się rzeczą jasną i niewątpliwą, że bezwyznaniowość i na terenie tej dzielnicy jest dopuszczalną, a to tym bardziej, że z punktu widzenia obowiązującego prawa cywilnego nie ma żadnych przeszkód, prawo to bowiem przewiduje świeckie urzędy i akta stanu cywilnego oraz świecką jurysdykcję rozwodową dla dysydentów, żydów, baptystów i w ogóle osób, należących do wyznań, w których obrządek religijny w tym celu nie jest wymagany [3].

Przez analogię zatem z istniejącymi rejestrami stanu cyw. dla dysydentów, żydów, baptystów itp. mogą być zakładane księgi stanu cyw. dla bezwyznaniowców przed istniejącymi już urzędnikami stanu cywilnego. Co najwyżej dla wyjaśnienia formalnej strony mogłoby się przydać odnośne rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, żadnych zaś absolutnie ustaw wydawać nie ma potrzeby.

Obfita literatura prawnicza podziela ten pogląd (Makowski, Abraham, Konic [4]), Allerhand, Rzewski i Szwarcman, Skalski, Żbikowski i in.).

Mimo iż były już precedensy, gdy władze administracyjne stwierdzały bezwyznaniowość poszczególnych osób (np. reskrypt Min. Spr. Wewn. z dn. 22.2.1926 r. Nr: A. A. 9423/25 w sprawie stwierdzenia bezwyznaniowości obywatela D. J., który to reskrypt nakazał wydanie poświadczenia bezwyznaniowości, zaznaczając, iż „nikt nie może być zmuszony do należenia do jakiegokolwiek bądź wyznania”, lub przychylnie załatwienie podania prof. J. Baudouina de Courtenay'a przez Komisarjat Rządu m. st. Warszawy w końcu lipca 1927 roku), wszystkie niemal władze administracyjne zarówno państwowe jak samorządowe (z gorliwością godną lepszej sprawy!) systematycznie odmawiają stwierdzenia bezwyznaniowości i prowadzenia aktów stanu cyw. dla bezwyznaniowców, zmuszając petentów do przeprowadzania sprawy we wszystkich instancjach, aż do Ministerstwa Spr. Wewn., które uwzględnia skargi.

Mamy nadzieję, że powyższy system szykan ze strony niższych instancji administracyjnych zostanie wreszcie zakazany przez odnośne władze.

Chcąc więc uzyskać prawne stwierdzenie swej bezwyznaniowości, należy:

1. wnieść listem poleconym (ze zwrotnem potwierdzeniem odbioru) do parafji lub gminy wyznaniowej deklarację wystąpienia i wykreślenia z listy parafjan (członków) z powołaniem się na art. 111 i 112 Konstytucji, oraz reskrypt Min. Spraw Wewn. Nr. A. A. 9423 z 1926 r., oraz
2. załączając odpis powyższej deklaracji, potwierdzenie pocztowe doręczenia jej, oraz wyciąg z ksiąg ludności — wnieść do Starostwa podanie o wydanie poświadczenia o bezwyznaniowości i zarządzenie odnośnego sprostowania w księgach ludności i meldunkowych, przyczem należy powołać się również na reskrypt Min. Spraw Wewn. Nr. A. A. 9423 z r. 1926.

Jeden z rozdziałów "Ilustrowanej Encyklopedii Wolnomyślicielskiej", opracowanej przez H. Halperna i A. Żbikowskiego, wydanej przez wydawnictwo "Wolnomyśliciel" z Lublina w roku

Przypisy:

[1] Patrz: S. Skalski: *Wolność sumienia i wyznania w świetle współczesnych konstytucyj*. Lublin, 1925.

[2] art. 14 austriackiej ustawy zasadniczej o powszechnych prawach obywatelskich z dn. 21.12.1867 r. Dz.U. P. Nr 142 i art. 12 Ustawy Konstytucyjnej dla Państwa Pruskiego z dn. 81.1.1850, Dz.U. Nr 17.

[3] art. 92 Kod. Cyw. Król. Pol., art. 189 Prawa o małż. z r. 1836, art. 931, 941, 942, 945, 949, 950, 955 tomu X Zb. Pr. Ces. Rosyjsk. w związku z przedwojennymi rozporządzeniami władz administracyjnych.

[4] "(na terenie b. zab. ros.) prowadzenie rejestrów aktów stanu cywilnego dla bezwyznaniowych jest nie tylko możliwe, ale i konieczne. Skoro konstytucja uznaje bezwyznaniowość, to i akty stanu cyw. muszą być dla nich prowadzone, a gdy kodeks cyw. łącznie z innymi uzupełniającymi go rozporządzeniami nakazuje utrzymywanie aktów stanu cywilnego odrębnie dla poszczególnych wyznań, to i przez analogię należy na urzędników cyw. (tj. burmistrzów, wójtów, a w Warszawie na komisarjaty) włożyć prowadzenie rzeczonych ksiąg dla bezwyznaniowych... Wystarczy rozporządzenie ministerjalne". (H. Konic. *Prawo osobowe* cz. I. str. 83-84).

(Publikacja: 01-05-2007)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,5365>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej,

w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl